

## לא בזכות הברזל

**מתוך נאום שנשא יצחק רבין בהר-הצופים אחרי מלחמת ששת הימים\***

"ביראת כבוד עומד אני לפניכם, מורי הדור, כאן, במקום הקדום ומלא ההוד הנשקף אל בירת הנצח שלנו, וצופה על פני במותיהן של קדמוניות עמנו... רואה אני את עצמי כאן כנציגם של אלפי מפקדים ורבבות חיילים, שהביאו למדינה את הניצחון במלחמת ששת-הימים. כנציגו של צה"ל כולו.

מוסכם ומקובל בעולם שצה"ל שונה מצבאות רבים אחרים. אף על פי שמשימתו הראשונה במעלה היא המשימה הצבאית והביטחונית, הוא נוטל על עצמו שורה ארוכה של משימות המכוונות לענייני שלום – לא לחורבן, כי אם לבניין ולקִהּצָרֶת כוחה התרבותי והמוסרי של האומה.

המלחמה היא עניין קשה ואכזרי בעיקרו, מלווה בהרבה דם ודמעות. אך דווקא במלחמה זו, שעברה עלינו, באו לידי ביטוי גילויים מופלאים ונדירים של אומץ וגבורה בצדם של גילויים אנושיים של אֶחָווה ורעות ואפילו שְׁאֵר-רוח...

העם כולו עמד נפעם, ורבים אף בכו לשמע הבשורה על כיבוש העיר העתיקה. בני הנוער הצברי, קל וחומר החיילים, אינם נוטים לרגשנות ומתביישים לגלותה ברבים. אולם מאמץ הלחימה, החרדות שקדמו לה, תחושת הישועה והנגיעה שנגעו הלוחמים הַיִּשְׂרָאֵלִי לתוך לב לבה של ההיסטוריה היהודית – הבקיעו את קליפת הבושה והנוקשות ועוררו מעיינות של רגש והתגלות רוחנית. הצנחנים שכבשו את הכותל עמדו נשענים עליו ובכו. וסמלית, זו תופעה נדירה שספק אם יש רבות כמותה בתולדות העמים...

התעלותם של לוחמינו לא בזכות הברזל באה, אלא בזכות התודעה של שליחות עליונה, של הכרה בצדקת ענייננו, של אהבה עמוקה למולדת ושל הכרת התפקיד הקשה שהוטל עליהם – להבטיח את קיום האומה במולדתה, לקיים – ואפילו יהיה זה במחיר חייהם – את זכותו של עם ישראל לחיות את חייו במדינתו חופשי, עצמאי, בשלום ובשלווה.

צבא זה שעמדה לי הזכות לעמוד בראשו בעת המלחמה הזו, מהעם בא ואל העם חוזר – עם המתעלה בשעת דִּקְקָק ואשר יכול לכל אויב בזכות רמתו המוסרית, הרוחנית והנפשית בעת מבחן.

כמייצגו של צה"ל, בשם החיילים כולם, אני מקבל בגאווה את הוקרתכם."

\* לאחר שחרור ירושלים במלחמת ששת הימים  
קיבל הרמטכ"ל, רב אלוף יצחק רבין, תואר  
דוקטור כבוד לאות הוקרה לו ולצבא ההגנה  
לישראל. רבין היה האדם הצעיר ביותר שזכה

בתואר זה מטעם האוניברסיטה העברית  
בירושלים. התואר ניתן לו בטקס רב-רושם על  
הר הצופים בירושלים.